

ARKIVVERKETS PRIVATARKIVSTRATEGI 2007 – 2015

Arkivverkets privatarkivstrategi består av verksamhetsidé, strategiska målsättningar och sätt att förverkliga dessa.

1. Verksamhetsidé

Arkivverket agerar som en central och ansvarsmedveten aktör inom privatarkivfältet. I samverkan med ägare av arkivmaterial och med övriga institutioner som samlar och förvarar material medverkar arkivverket till att sådant privat arkivmaterial som behövs för forskningsändamål och som är av betydelse för såväl kulturlivet som för olika slag av samhällsaktiviteter bevaras och görs tillgängligt. Privatarkiven kompletterar på ett väsentligt sätt den bild som myndighetsarkiven ger av det finländska samhället.

2. Privatarkivstrategiska målsättningar

- Arkivverkets policy för anskaffning av privatarkiv har till syfte att trygga tillgången till ett representativt och tillräckligt omfattande material från olika aktörer i samhället från olika tidsperioder
- Arkivverket bedriver samarbete med övriga aktörer som förvarar privatarkiv och främjar koordineringen av deras verksamhet avseende privatarkiven.
- Tillgängligheten till privatarkiven ökas med hjälp av både arkivdatabasen VAKKA och det riksomfattande privatarkivregistret. Spridningen av information om privatarkiven och samarbetet med olika avnämargrupper effektivteras genom utveckling av webbtjänster.
- Under strategiperioden formuleras riktlinjer för organiseringen av varaktig förvaring av elektroniskt material av karaktär och enligt dessa riktlinjer utvecklas ändamålsenliga och trygga rutiner för mottagning och hantering av sådant material. Dessa riktlinjer bör gälla för hela minnesorganisationsfältet.
- Utvecklingen av lokal- och verksamhetsresurserna för de privata arkiv som åtnjuter statsstöd främjas genom långsiktig planering.

3. Förverkligandet av målsättningarna

3.1. Arkivverkets anskaffningspolicy avseende privatarkiven

Arkivverkets anskaffningspolicy i fråga om privatarkiv grundar sig på en arbetsfördelning mellan Riksarkivet och landsarkiven. Vid anskaffningen av arkiv beaktas också

ansvarsfördelningen mellan de övriga minnesorganisationer som förvarar privatarkiv. Valet av förvaringsplats styrs dock i första hand av överlåtarens önskemål.

Vid anskaffningen av privatarkiv koncentrerar *Riksarkivet* sig på följande slag av material som är väsentligt på riksnivå:

- centrala politikernas och samhällsaktörers arkiv
- ledande statstjänstemäns arkiv
- betydande forskares och kulturpersonligheters arkiv
- arkiv som uppstått hos släkter och familjer verksamma inom olika sektorer i samhället
- historiska herrgårdars arkiv
- riksomfattande organisationers centraladministrationers arkiv
- arkiv som dokumenterar signifikativa samhällsfenomen, såsom minoritetskulturer

Riksarkivet kan ytterligare motta personarkiv, släkt- och familjearkiv samt organisationsarkiv av regional och i undantagsfall också lokal betydelse.

Vid anskaffningen av privatarkiv koncentrerar sig *landsarkiven*, vart och ett inom sitt distrikt, på privatarkiv av regional och lokal betydelse av följande slag:

- person-, släkt- och familjearkiv
- herrgårds- och gårdsarkiv
- riksomfattande organisationers regional- och lokalorganisationers arkiv
- arkiv som tillkommit hos organisationer och folkrörelser verksamma på regional och lokal nivå, företrädande bl.a. minoritetskulturer; vid anskaffning av dylikt material bör man eftersträva ändamålsenlig representativitet
- näringslivsarkiv då ändamålsenligheten så kräver

Landsarkiven kan motta privatarkiv av lokal karaktär från sådana orter där det inte finns något hembygdsarkiv.

Från alltjämt verksamma organisationer mottar arkivverket i regel endast material som är äldre än 10 år och endast sådana materialhelheter som omfattar flera år.

3.2. Utveckling av anskaffningen och hanteringen av privatarkiv

Arkivverket strävar efter att utvidga det riksomfattande privatarkivregistret så att det i slutet av strategiperioden omfattar de viktigaste minnesorganisationerna som förvarar privatarkiv. Ett tillräckligt täckande register möjliggör kartläggning av eventuella luckor i bestånden och inledande av aktiva ackvisitionskampanjer i syfte att få sådant material som saknas tillvarataget.

Arkivverket strävar efter att minnesorganisationsfältet i sin helhet vid mottagande av material konsekvent tillämpar principen om att varje privatarkiv utgör en odelad helhet som inte får splittras mellan olika institutioner.

Målet är att privatarkiven, i synnerhet organisationsarkiven, skall kunna mottas i ett bättre skick än tidigare, dvs. bättre gallrade, ordnade och förtecknade. Genom skolning, rådgivning

och temadagar samt avgiftsbelagd konsult hjälp strävar arkivverket efter att ge arkivbildarna bättre förutsättningar att på egen hand ordna sina arkiv.

För att nå ovan nämnda mål utarbetar arkivverket under strategiperioden följande anvisningar:

För arkivverket

- enhetliga anvisningar om ordnandet av arkiv med syftet att effektivisera nyttjandet av arkivdatabasen VAKKA
- anvisningar om gallring av mottaget material

För överlåtare av arkiv

- anvisningar om dokumentation och hantering av material och om överlåtelseprocessen

För dem som nyttjar materialet

- anvisningar om användningen av privatarkiv, bl.a. om VAKKA-arkivdatabasens egenskaper, om dataskydd och upphovsrättsliga frågor, kopiering och fotografering av handlingar

För hela minnesorganisationsfältet

- en rekommendation om kriterier för mottagning och urval (sampel) av material
- anvisningar om överföring av referensuppgifter till det riksomfattande privatarkivregistret

3.3. Främjandet av tillgängligheten till privatarkiv och koordineringen av privatarkivverksamheten på riksnivå

Tillgängligheten till privatarkiven ökas genom en fortsatt utbyggnad av det riksomfattande privatarkivregistret. Användningen av materialet främjas genom en fortsatt utveckling av arkivdatabasen VAKKA:s sökegenskaper och komplettering av arkivbeskrivningarna med beaktande av de begränsningar som lagstiftningen om dataskydd ställer.

Spridningen av information om privatarkiven effektiviseras, genom utställningar, publikationer och artiklar i tidningar, radio- och TV-program samt tillställningar för intressegrupper.

Tillgängligheten till privatarkiv ökas också genom digitalisering av privata handlingar av central betydelse och arkiv med tanke på tillhandahållande via Internet. Privatarkiven görs mer kända även med hjälp av webbutställningar.

Koordineringen på riksnivå av privatarkivverksamheten främjas av den arkivverksdelegation för privatarkivfrågor som inrättats i syfte att på riksnivå utveckla anskaffningspolicyn avseende privatarkiv och att främja användningen av privatarkiv inom forskning samt samarbetet mellan de institutioner som förvarar privatarkiv.

Generaldirektör

Jussi Nuorteva

Arkivråd

Eljas Orrman